

Inhoud

INLEIDING

- 7 Waarom tekenen?
- 10 Materialen

BASISVAARDIGHEDEN

- 16 Houding
- 20 Kijken en observeren
- 22 De hersenen en de ogen
- 24 Onderwerpen kiezen
- 28 Afstand
- 30 Meetmethoden
- 32 Krabbels maken
- 34 Lijnen
- 36 Arceringen en kruisarceringen
- 38 Toonwaarden

BEGINNEN MET DE TEKENING

- 43 Tijd, uitsnede, formaat en medium
- 45 Pagina-opzet
- 46 Eerste opzet
- 50 Compositie
- 54 Perspectief

VEELVOORKOMENDE

UITDAGINGEN EN OPLOSSINGEN

- 61 Structuur en toonwaarde
- 62 Ramen in lijn brengen
- 64 Elementen die niet recht zijn
- 68 Reflectie
- 72 Repeterende elementen spannend maken

LICHT EN SCHADUW

- 76 Licht uitsparen
- 78 Contrast opbouwen
- 84 Schaduw forceren
- 86 Toonwaarde en afstand
- 88 Schaduwen scherper detailleren
- 90 's Avonds tekenen

ENTOURAGE

- 93 Iets over weglaten
- 94 Mensen
- 100 Voertuigen
- 104 Bomen en hagen
- 108 Straatmeubilair
- 110 Uithangborden

TOT SLOT

- 112 Alles combineren
- 114 Omgaan met frustratie
- 120 Blijven leren
- 126 Inspiratiebronnen
- 128 Dankbetuiging

INLEIDING

Dit boek is geschreven voor iedereen met interesse voor het visuele karakter van steden en gebouwen die we in ons leven tegenkomen. Het doel van dit boek is u te helpen om de plaatsen waar we werken en onze vrije tijd doorbrengen, in beeld te brengen. Net als de plaatsen waar we naartoe reizen, in de buurt en verder weg. De vaardigheden en methodes uit dit boek helpen u bij het maken van een visueel verslag van de plaatsen die u bezoekt. Al doende leert u meer over de plekken waar u bent.

Steden en gebouwen

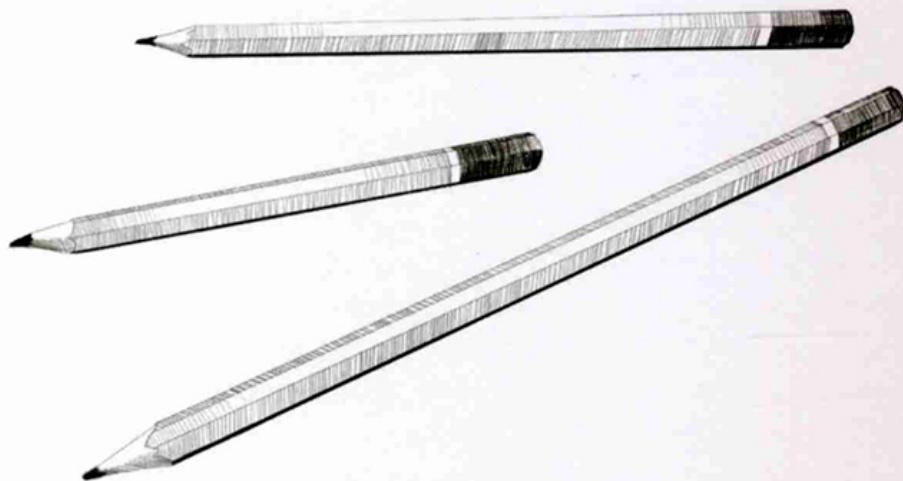
Steden, groot en klein, laten zien hoe we ons als maatschappij organiseren. Ze functioneren niet altijd zoals we zouden willen. Ze herinneren ons soms aan minder geslaagde pogingen tot planning en ontwikkeling. Toch brengen steden de mensheid in al haar schitterende verscheidenheid in beeld. Ze werken als stimulans voor kunst en vormen magneten voor handel en de vrije tijd, die gepaard gaat met economische ontwikkeling.

Steden herbergen enkele van de meest hoogstaande prestaties van architectuur en planning. De musea, theaters, restaurants, parken enzovoort verbeelden onze culturele identiteit en maatschappelijke vooruitgang. Onze steden drukken onze idealen en ambitie als maatschappij uit, en zijn de plaatsen waar wij bepalen wie we zijn en hoe we ons succes in het leven creëren. Daarom zijn steden altijd de moeite waard om zorgvuldig te analyseren en te beschouwen. Tekenend is een van de meest directe en effectiefste middelen om dat te doen.

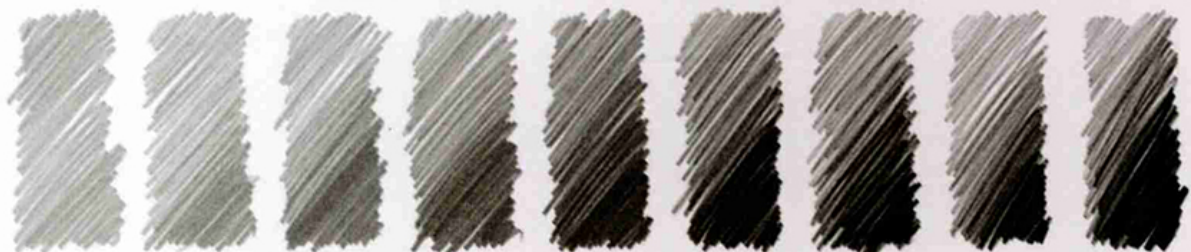

Potloden

Een gewoon HB-potlood is prima om mee te beginnen, hoewel u uiteindelijk vast ook potloden wilt gebruiken die harder of zachter zijn. Potloden zijn verkrijgbaar in verschillende hardheden (van zacht tot hard), afhankelijk van de hoeveelheid grafiet die erin is verwerkt (donker tot licht). De zachtere soorten worden aangegeven met de letter 'B' en een cijfer van 1 tot 9 (waarbij 9 de zachtste is). De hardere varianten dragen de letter 'H' en eveneens een cijfer van 1 tot 9 (waarbij 9 de hardste is). Een '9H' is dus het hardste/lichtste verkrijgbare potlood en een '9B' het zachtste/donkerste.

Ik werk meestal met een beperkt aantal hardheden, van 2H tot 4B. Daardoor heb ik een beter gevoel voor de druk die ik erop moet uitoefenen ontwikkeld. Zo ben ik niet afhankelijk van verschillende materialen. Met oefening en door een relatief zacht – dus gemakkelijk reagerend – potlood te gebruiken kunt u alle toonwaarden maken. In de meeste tekeningen gebruik ik zelfs alleen één relatief hard potlood (2H) voor de basislijnen en één zacht potlood (2B of 4B) voor de grijstinten.

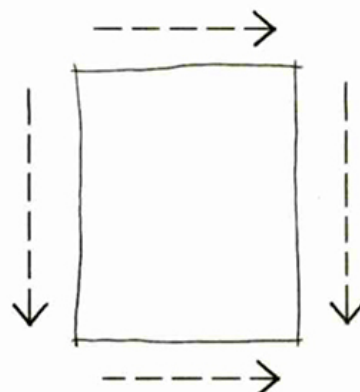
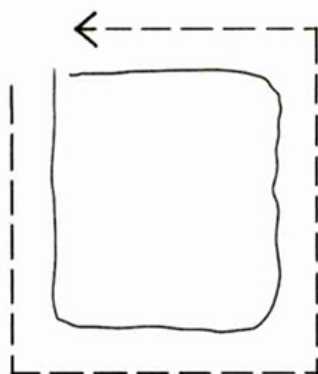

Veelgemaakte fouten

Mensen maken vaak 'schetsachtige' lijnen, alsof het potlood heen en weer bewegen hoort bij schetsen. Maar als alle lijnen op die manier worden getekend, leidt dat tot een wazige, onduidelijke tekening. Probeer juist vastberaden te zijn over de plaats waar u de lijn wilt neerzetten. Teken die dan in één enkele, betrekkelijk vlotte beweging. Om dit goed te kunnen doen, moet u oefenen. Dat zorgt wel voor duidelijker, meer verzorgde tekeningen.

Een andere fout is het maken van hele vormen in één doorlopende beweging. Dat gebeurt vooral bij rechthoekige vormen (linksonder). Het is veel effectiever om de lijnen afzonderlijk te tekenen en om parallelle lijnen in dezelfde richting te tekenen (rechtsonder). De lijnen kunnen elkaar zelfs een beetje overlappen, zodat een duidelijk punt ontstaat waar ze elkaar kruisen. Zo ontstaan duidelijke, heldere vormen met lijnen die completer en rechter zijn.

35

Reflecties weergeven

Bij elke tekening helpt het om zodanig te arceren dat de convergentielijnen in de perspectief geaccentueerd worden. Maar water – vooral water dat niet helemaal vlak is – heeft invloed op de dichtheid van de lijnen en andere markeringen die licht en schaduw weergeven. De scheidslijnen tussen donker en licht in de weerspiegeling worden vaak enigszins doorbroken door de rimpels op het wateroppervlak. Dat effect is sterker naarmate de reflectie dichterbij u ligt en vager naarmate er meer afstand is tussen object en reflectie. In dit voorbeeld is de schaduw die het dichtst bij het gebouw ligt een tamelijk nauwkeurige weerspiegeling, terwijl de weerspiegeling van de daklijn meer gebroken lijkt. Wanneer u dit ietwat onrustige water tekent, kunt u de potloodstreken het best horizontaal houden: dat geeft de horizontale ligging van het ongelijkmatige wateroppervlak beter weer.

Mensen

Om uw tekeningen een levendige sfeer mee te geven is het vaak essentieel om wat menselijke figuren in het beeld op te nemen. Maar door verschillende oorzaken is het vaak heel lastig om mensen overtuigend weer te geven. Een van de problemen is dat we geneigd zijn te veel details te gebruiken door ze gezichten of handen te geven, in plaats van tevreden te zijn met een globale vorm die duidelijk een mens voorstelt. Aan de andere kant geven we soms ook niet voldoende visuele informatie, maar proberen we iets te ritdelen met 'stokpoppetjes'. In dit gedeelte richten we ons op het vinden van balans tussen te veel en te weinig visuele informatie. U leert wat snelle technieken om menselijke figuren te maken die iets toevoegen aan uw tekening in plaats van er afbreuk aan te doen.

Elementen combineren

Wanneer u landschappelijke elementen in uw tekening verwerkt, probeer dan niet elke boom of struik als compleet object te tekenen. Teken juist genoeg om de aanwezigheid aan te geven, net als de verbanden met de rest van het panorama. Richt uw focus op variaties in toonwaarde en schaal. Objecten ver weg lijken eenvoudiger, terwijl objecten op de voorgrond meer detail laten zien. Probeer bijvoorbeeld wat close-ups en silhouetten van takken of bladeren te maken in de bovenhoeken, om het beeld te omlijsten en meer diepte toe te voegen. Maar het belangrijkste is dat u plezier heeft in het maken van de strepen en lijntjes, losjes en gevarieerd. Werk geduldig door en werk zo geleidelijk aan een overtuigende afbeelding van gebladerte en het landschap.

Neem plaatjes van schetsen mee waar u van wilt leren. Houd er een paar in uw schetsboek zodat u ernaar kunt kijken wanneer u eropuit trekt om te gaan tekenen. Merkt u dat u moeite heeft het tekenen van specifieke elementen, zoek dan voorbeelden van diezelfde elementen die volgens u het natekenen waard zijn. Maak kleine kopieën van die voorbeelden om mee te nemen – een aantal schetsen van bijvoorbeeld bomen, auto's of wat u maar wilt bekijken terwijl u tekent.

Teken klein en maak voornamelijk schetsjes op miniatuurformaat, zodat u compositie en toonwaarde kunt onderzoeken. Vaker en minder lang schetsen is vaak beter dan minder vaak grotere tekeningen maken. Probeer materialen te gebruiken die u niet eerder heeft gebruikt, of die u een tijdje niet heeft gebruikt. Wanneer u heel vertrouwd raakt met een bepaald materiaal is het misschien tijd om een tijdje iets anders te proberen. Breng de kennis die u heeft ontwikkeld met het ene materiaal over op het werken met het andere materiaal. Als u bijvoorbeeld begint kleur te gebruiken (vooral waterverf), streef dan altijd naar het bereiken van dezelfde lichte of donkere toonwaarden – voor zover mogelijk – als u met potlood of inkt zou doen.

